

nem vonja le a végső következtetéseket önmagáról, hanem úgy rendezi el mondanivalóját, úgy fontosodik megfigyeléseivel, úgy emlegeti a nagy problémákat, úgy helyezi el a különböző elvont szavakat, hogy az olvasó kénytelen belátni, hogy az író igen nagy tehetség. Ludwig könyvében nem találunk ilyen mondatot: «Én lenézem Mussolinit, mert sokkal kisebb tehetség, mint én vagyok. Csak nagyobb szerencséje volt, mint nekem, aki csak roppant művelt és tág látókörű gondolkodó és az emberiség sorsának irányítója vagyok, nem pedig diktátor. Persze Mussolini sokkal műveltebb, semhogy felismerhetné a magamfajta lelki nagyságot, ezért alkalmazkodom hozzá. De mi ketten az olvasóval, nagyon jól tudjuk, hogy Mussolininek kell megtisztelve éreznie magát, hogy Ludwiggal beszélgethet, nem fordítva». Nem, ezt a mondatot nem írta le Ludwig, de minden fejezetnek és az egész könyvnek ez a tanulsága. Csak a könyvben a szerzőt a pacifizmus eszméje helyettesíti. Maurois sem mondja azt, hogy igen művelt és alaposan tájékozott ember korunk összes kérdéseiben a bolsevizmustól kezdve a katholicizmusig, hogy az emberi, de különösen az asszonyi lélek mély ismerője, csak minduntalan érezteti ezt az olvasóval.

A másik fontos különbség a régebbi és az újabb sznobizmus között, hogy a régebbiek lelkes hívei voltak általában a «szép»-nek. Az új sznobizmus tartalmában és formában is eredeti. Tartalmát már nem a *szép* adja, hanem az *igazság*, korunk égető problémái, formája pedig már nem a lelkesedés, hanem valami áhítat, a felemeltség érzése. Maurois a naivabb sznob: áhítata csodálkozás is, maga is bámulja az élet mélységeit, Ludwig aggresszívebb. Az igazság papja ő, aki megköveteli a hívek feltétlen bizalmát. Ludwig a problémakezelésben is ravaszabb. Nála több a görögtűz és a nagy-

képűség, Maurois gyermekded lélekkel a hajuknál fogva rángatja be regényébe a különböző világrengető kérdéseket. Általában a kettő közül Ludwig az antipatikusabb, Maurois a tehetségtelenebb. Az egyiknek a pipája nagy, a másiknak a dohánya kevés.

Fabián István.

Halliburton : Ujra felfedezem Dél-Amerikát. (Dante-kiadás.) Ez a fiatal amerikai író azt a célt tűzte maga elé, hogy fölkeresi mindazokat a helyeket, amelyek már kora ifjúságában a csoda hírével vették magukat a lelkébe, és miután viládkörüli útjában már egész seregét e helyeknek megjárta, most Délamerikát fedezi fel az olvasó számára is. Felfedezése nemcsak abban merül ki, hogy valóban az első felfedezők — Columbus, Cortez, Pizzaro, Balboa — nyomait követi, hanem megmutatja, szinte személyes élményünké teszi útjának kimagasló állomásait, amelyeket eddig csak földrajz-könyvekből, térképekről, vagy hamar elfelejtett hírlapi cikkekből ismertünk úgy ahogy.

Már első könyve is (Üres zsebbel a világ körül) feltűnést keltett. Frissége, magávalragadó fiatalága, lényéből fakadó humora a legüditőbb olvasmányaink közé sorozták. Új kötetében bővültek jó tulajdonságai.

A közvetlenség melege csap ki sorából; észre se vesszük s már a hatása alá kerültünk, az ő szemével nézzük a világot, az ő frissességével, elánjával, kíváncsiságával és csodavárásával járjuk a hódítók véres útját, keressük a letűnt azték világ monumentális emlékeit, vele lelkesedünk és vele nevetünk, mert ő is a hódítók közé tartozik. Csodálatosan szerencsés lélek. A mából a multba felejtkezni sikeresebben senkise tud nála. Derű és biztonság tölti el, nem riad vissza semmitől, és bármi éri is, élménynek tekinti. Halliburtonnak igazán érdemes volt újra felfedezni Délamerikát. m—i.